

Hjejlen

Årgang 22 Nr. 4,
December 2004

Dansk Ornitologisk Forening

Viborg Amt

HJEJLEN årgang 22 nr. 4, december 2004

MEDLEMSBLAD FOR DANSK ORNITOLOGISK FORENING, VIBORG AMT

Ansvarshavende redaktør: Eyvind Lyngsie Jakobsen (EJL) • Østervænget 27, 8800 Viborg • 8667 1646 • eyvihak@worldonline.dk

Layout: Jørgen Peter Kjeldsen (JPK) • Højstrupvej 9, 7741 Frøstrup • 9799 1539 • pjoern@prinzapolka.dk

ISSN 0993-9694

Oplag dette nummer: 445 eks.

Tryk: A. Søe-Knudsen, Stoholm

Tegninger: Jens Frimer Andersen

BESTYRELSE FOR DOF-VIBORG AMT:

Formand **Per W. Buchwald** (PWB) • Nørresøvej 18, 8800 Viborg • 8667 1638 • tromwald@post.tele.dk

Næstformand **Jens J. Pedersen** (JJP) • Violvej 3, 7900 Nykøbing • 9772 0420 • vilspeder@webspeed.dk

Kasserer **Ole Kristjansen** (OK) • Svinglen 66, 8800 Viborg • 8667 3181 • oklab@post6.tele.dk

Jan Kristensen (JK) • Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm • 9796 2456 • ozlil@tdcadsl.dk

Martin Kviesgaard (MK) • Vibækvej 32B, 8800 Viborg • 8664 3646 • ml.kviesgaard@mail.dk

Annie Pedersen (AP) • Sangildvej 29, 8620 Kjellerup • 8688 0248 • hecap@ringamt.dk

Robin Milner (RM) • Wåleshøjen 3, 8800 Viborg • 8667 5086 • robin.milner@sygeplejeskolen.com

Frits Rost (FR) • Baldersvej 18, 8800 Viborg • 8727 1011 • f.rost@mobilixnet.dk

Ole Lilleør (OL) • Baldersvej 19, 8800 Viborg • 8662 8032 • ole.lilleor@get2net.dk

KONTAKTPERSONER:

Revisor: ELJ • Repræsentantskabsmedlemmer: PWB, OK. Suppleant: MK •

Kontaktperson i DOFs hovedbestyrelse: OL • Fredningsudvalg: JJP, MK, JK •

Ekskursionsudvalg: RM • Lokalrapport (FUGLE og DYR i Nordjylland): FR •

Ringmærkningsgruppe: Niels Odder Jensen, Klitmøller • Grønt Råd: PWB.

Suppleant: JJP • Fugleværnsfonden: ELJ, MK

Indhold

Nyt fra bestyrelsen	3
Invitation til Generalforsamling	5
DOF-Viborg Amt på nettet	6
Transport af sneppeunger	7
Art nr. 299 - Vendehals	8
Hjemmelavet fuglefoder	10
Gæssenes veje er uransagelige	12
Jægerens skadelige dyr	17
Nu på nettet: gravøl.dk	18
Åbent brev til DOF	20
Turreferat Agerø	22
Slørugle-foredrag	24
Kommende ture	26
Kontakt og stof til HJEJLEN	27

Nyt fra Bestyrelsen

Under denne overskrift vil du fremover i hvert nummer af HJEJLEN kunne se lidt af det, bestyrelsen i DOF-Viborg Amt har arbejdet med siden sidst. Det er vort håb, at det kan inspirere alle medlemmer til at komme med forslag til emner eller problemstillinger, som bestyrelsen kunne tage op.

På de seneste bestyrelsesmøder har der været nogle gennemgående emner. Blandt andet har pilotprojektet om **Nationalpark Thy** været diskuteret flittigt. Bestyrelsen har i samarbejde med Carsten Krog Pedersen, vores repræsentant i projektets styregruppe, taget stilling til projektets udvikling og vore ønsker til, hvordan en Nationalpark Thy kunne se ud, og hvordan den i hvert fald ikke skal se ud. Det vil blive for omfattende at redegøre for projektets stilling og vores holdning, men jeg er sikker på, at spørgsmålet på et senere tidspunkt vil blive behandlet i HJEJLEN.

Et andet gennemgående emne har været de indledende arbejder med en ny **hjemmeside** for DOF-Viborg Amt. Hjemmesiden vil blive præsenteret i Hjejlen, men det har været bestyrelsens klare holdning, at vi ønskede en site, der kort kunne give interesserede information om DOF i Viborg Amt og også mulighed for at kontakte DOF-Viborg-Amt og bestyrelsen. Der har også været enighed om, at vi ikke har evner eller ressourcer til at kæmpe med Netfugl, DOF's hjemmeside eller andre hjemmesider om at være super aktuelle. Det overlader vi til de andre fantastisk

Fortsættes næste side...

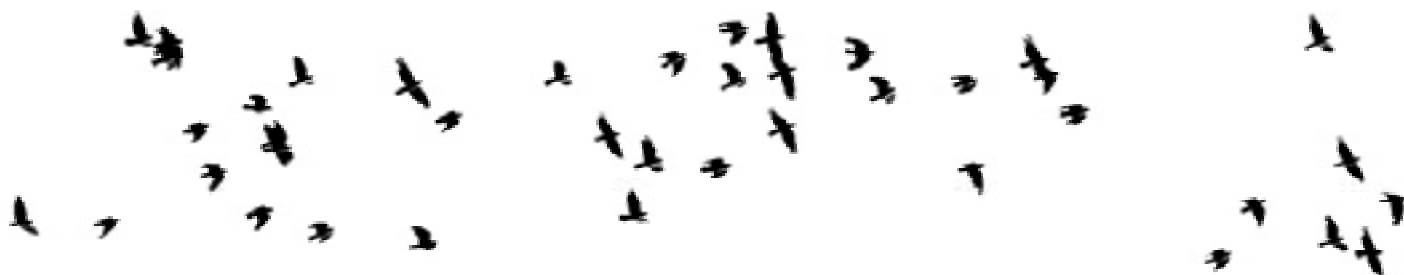
flotte hjemmesider, og i stedet har vi en internet-placering, hvor interesserede kan få kontakt med amtsforeningen. Jørgen Peter Kjeldsen er layouter på siden, ligesom han er på HJEJLEN, så hvis du har ideer til siden, kan du rette henvendelse til ham.

På bestyrelsens møder bliver **ture og møder** drøftet og ideer bliver vejret. Senest kunne vi være glade og tilfredse med Slørugle-aftenens forløb (omtalt side 25). Julearrangementet den 1. december foregik i Sdr. Mølle mellem Bruunshåb og Viborg. Ærgerligt at kun 17 medlemmer dukkede op, men mest ærgerligt for dem der ikke kom, for det var en rigtig hyggelig aften med formidable digitale billeder af Jens Kristian Kjærgaard fra Mors, gættekonkurrence, Slørugle-nyt og nyt om Novana-projektet. Særligt vil jeg fremhæve Jens Kristians billeder. Der var selvfølgelig fugle, men der var også masser af billeder af insekter og anden natur, og alle som foto-”kunst” i den mest fantastiske udførelse. Du er dæl’me dygtig Jens Kristian!

I **fredningsudvalget** (FREUD) har der de seneste 2 måneder ikke været relevante sager fra Amtet, som vi er blevet bedt om at tage stilling. FREUD tager sig af at give DOF’s mening til kende i forbindelse med diverse tilladelser som privatpersoner, virksomheder, amter og kommuner ønsker at få. Det kan være produktionsudvidelser (svinefarme, virksomheder m.m.) i miljøfølsomme områder eller lignende. FREUD kan også af egen drift tage problemstillinger op, og her er det vigtigt at DOF’s medlemmer er opmærksomme i deres nærområde, så vi får muligheden for at protestere eller anmelde forhold, som er uacceptable ud fra et ”fuglesynspunkt” eller i nogle tilfælde et generelt natur-synspunkt.

Du er altid velkommen til at rette henvendelse til et af FREUD-medlemmerne, Jan Kristensen (Thy), Jens Jørgen Pedersen (Salling og Mors) og undertegnede (Sydlige del af amtet).

Martin Kviesgaard

DOF-Viborg amt

inviterer til

GENERALFORSAMLING**Lørdag den 12. februar 2005 kl. 12:00**

på Søndermølle ved Viborg
(beliggende nær Søndersø på vejen mod Bruunshåb)

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af referent
3. Beretning om lokalafdelingens virksomhed i det forløbne år
4. Fremlæggelse af det reviderede årsregnskab til godkendelse
5. Fremlæggelse af budget for det kommende år
6. Valg til bestyrelsen – på valg er: Martin Kviesgaard, Frits Rost, Ole Kristjansen, Ole Lilleør, Annie Pedersen. Sidstnævnte ønsker ikke genvalg
7. Valg af medlem + suppleant(er) til repræsentantskabet
8. Valg af revisor
9. Indkomne forslag
10. Eventuelt

Før mødet vil der blive lavet en fugletur i området ved Bruunshåb og Ødalen.

Mødested og -tid: Søndermølle kl.10:00.

Der vil være gode muligheder for Isfugl, Vandstær, Bjergvipstjert m.m.

Efter mødet vil der blive vist lysbilleder ved diverse lokale fuglefotografer. Du er velkommen til selv at medbringe nogle!

Lokalafdelingen er vært for kaffe, the, kage samt øl og vand under mødet.

Mød op og vær med til at sætte dit præg på lokalafdelingen inden den store strukturreform!

DOF-Viborg Amt på nettet!

Som måske den sidste af DOF's lokalafdelinger har vi nu fået vores egen hjemmeside:

<http://www.dofviborgamt.dk>

- i de fleste browsere vil det være nok at taste [dofviborgamt.dk](http://www.dofviborgamt.dk).

Siden er endnu ikke helt udbygget, men du kan bl.a. finde de senest udsendte numre af HJEJLEN (som .pdf-filer), rubrikken "Nyt fra bestyrelsen", og alle bestyrelsesmedlemmers kontaktoplysninger. Det er muligt fra siden at sende e-mails direkte til bestyrelsesmedlemmerne.

Folk som måtte være interesserede i at bidrage til siden er meget velkomne til at sende ideer til "webmaster" – undertegnede – på pjoern@prinzapolka.dk. Især er vi meget interesserede i at modtage digitale billeder af fugle fotograferet i Viborg Amt, så vi hen ad vejen kan få skabt et billedgalleri med "vores" fugle.

Jørgen Peter Kjeldsen

DOF Viborg Amt - medlemsbladet HJEJLEN - Mozilla Firefox

http://www.dofviborgamt.dk/bestyryt.php

Dansk Ornitologisk Forening i Viborg Amt

Forside Ture & møder Bestyrelsen Udvalg HJEJLEN **Nyt fra bestyrelsen** Billedarkiv Links

Nyheder fra foreningsarbejdet

Nyt fra bestyrelsen
- december 2004:

På de seneste bestyrelsesmøder har der været nogle gennemgående emner. Blandt andet har pilotprojektet om Nationalpark Thy været diskuteret flittigt. Bestyrelsen har i samarbejde med Carsten Krog Pedersen, vores repræsentant i projektets styregruppe, taget stilling til projektets udvikling og vores ønsker til, hvordan en Nationalpark Thy kunne se ud, og hvordan den i hvert fald ikke skal se ud. Det vil blive for omfattende at redegøre for projektets stilling og vores holdning, men jeg er sikker på, at spørgsmålet på et senere tidspunkt vil blive behandlet i HJEJLEN.

Den sidste uges obs. fra Viborg Amt på DOFbasen:
[DOF basen](#)

Netflugt - sidste nyt om usædvanlige fugleagtigheder, artikler, debatforum:
[Netflugt](#)

Dansk Ornitologisk Forening - hovedorganisationen:
[DOF](#)

Af Elly Hansen

Mere om Transport af sneppeunger

Jeg har med stor interesse læst "Transport af en sneppeunge" af Børge H. Larsen i HJEJLEN 2004/3.

Artiklen vakte straks min interesse, fordi jeg i juni måned 2000 sammen med min mand havde en lignende oplevelse i Sverige. Vi skulle på telttur i Norge, og den første nat overnattede vi nær Brålanda, ved sydenden af Vänern.

Om aftenen gik vi en tur langs søen og i skoven op til. Pludselig fløj en fugl op foran os. Ingen af os var, trods fuglens mærkelige adfærd, i tvivl om at det var en Skovsneppe. Den fløj tungt og besværet 1½ til 2 meter over skovbunden, og virkede nærmest kuglerund. Den holdt en stor unge mellem benene, som den støttede både med hale og næb. 10-15 m væk landede den. Vi gik hen til det sted, hvor den var fløjet op. Der lå endnu en stor unge, der trykkede sig i græsset. Ungerne var store, fuldfjerede og må have været tæt på at være flyvefærdige.

Min mand havde som jæger hørt om dette fænomen; men vidste ikke, om det blot var en gammel skrøne. Jeg havde aldrig hørt om det. Selv om jeg, som ivrig ornitolog og amatørfotograf, altid bærer rundt på mit kamera, nåede jeg desværre ikke at få et billede af situationen.

Vi listede stille væk, begge dybt forundret og en stor oplevelse rigere.

Det eneste sted vi har fundet, hvor situationen er beskrevet, er i et ældre jagtleksikon, som min mand har arvet. Når vi fortæller om oplevelsen, er det svært at tolke, hvad folk tænker. Jeg har nogle gange på fornemmelsen, at der nærmest bliver set medlidende på os. Derfor var det med ekstra stor glæde, at jeg læste Børge H. Larsens beretning om transport af en sneppeunge.

Skovsneppe. Foto: Ejnar Dahl Jensen

Af Eyvind Lyngsie Jakobsen

Art nr. 299

Lidt nordenfjords Limfjorden i Sundby bor Inger, Thorvald og Ulla. Inger og Thorvald hedder tilsammen Søndergaard, medens Ulla må nøjes med bare at hedde Ulla, og det viser hun ingen utilfredshed med. Rigtig mange fuglefolk har gennem årene mødt Inger og Thorvald med kikkerter og kaffekande på deres ture i den storladne limfjordsnatur og ofte også med hunden på bagsædet i bilen. Og det er sidst nævnte, der for tiden hedder Ulla. Det kan godt være, at vi ikke møder Thorvald og Inger så ofte, som vi har gjort. Tiden kan jo ændre på nogle forhold. Men fugleinteressen er usvækket. Til en rund fødselsdag fik Thorvald en fin fuglebog, som er god at bestemme fuglene efter og navnlig dem, som man ikke ser til hverdag.

Inger og Thorvald bor i et hus i et mindre parcelhuskvarter på Blommevænget i Sundby. Deres hyggelige hjem er præget af interessen ved og glæden over fugle. Og de bor måske lige under nogle fugles faste ruter mellem Limfjord og Vesterhav. For på de rigtige tider af året ser de ænder og gæs drage enten den ene eller den anden vej lige hen over området, hvor de bor. Og da de bor tæt ved åbent land og tætte hegn, kommer der også mange fugle i deres og i naboernes haver. Mange af

fuglene kan de nyde og glæde sig over fra deres haveterrasse. De ser også ofte Fiskehejrer, Musvåger, Tårnfalke i eller fra deres have. Og Ulla accepterer fuglene i haven, selv om den altid er på vagt over for folk, fæ og kræ, der kommer ind på det, den anser for dens enemærker. Ulla har det dog ikke ret godt med Solsorterne, så de skal altså bare ud, og det skal gå hurtigt.

Men en dag i foråret 2004 skete der noget helt uventet. Inger var gået over til en nabo, og Thorvald var alene hjemme med Ulla. Pludselig ser Thorvald en fugl, hvis lige han har aldrig før havde set. Den var underlig slangeagtig og havde temmelig travlt med at søge føde i et blomsterbed, der støder op til haveterassen uden for stuevinduet. Han ringer hen til naboen, får fat i Inger: "Du må skynde dig at komme hjem, for der en mærkelig fugl i haven". Og Inger kommer!

De sætter sig ved vinduet, og kan iagttage fuglen. Den har nogle mørke striber ned over ryggen, og de kan se, at den har vældig travlt i det sydvendte blomsterbed, hvor alle pissemyrerne befinder sig, fortæller Inger. Og hurtigt får de den bestemt til at være en Vende-hals, som blev nr. 299 på deres artsliste.

I de følgende dage så de den flere gange både ved deres egen terrasse, og hos en nabo, på hvis terrasse den søgte helt op i sin altopslugende interesse for pissemyrerne. Og fra naboens vindue mod terrassen kunne de se fuglen på endnu nærmere hold. Ja, den var faktisk lige udenfor vinduet. Kikkert var unødvendig. Og den var ikke særlig sky. Men efter nogle dage forsvandt den. Og de regnede ikke med at de skulle se mere til den. Det gjorde de heller ikke!

Men nogen tid efter kom Inger og Thorvald til at se ud på deres kompostbunke. Hvad var dog det? 2 fugle var godt i gang med at undersøge kompostbunken for myrer. Denne gang var det ikke voksne fugle, men tilsyneladende 2 store unger af Vendehalsen. Også dette gik for sig i nogle dage. Og de så ud til at kunne klare sig fint uden forældrefuglene. Der kan ikke herske nogen tvivl om, at et vendehalsepar har ynglet et eller andet sted i nabolaget, men hvor?

Foto: Iver Søndergård
- Vendehals

Hvilken dejlig oplevelse, som mange utvivlsomt også gerne ville have haft.

Tro mig ret. Næste forår i starten af maj vil Inger og Thorvald utvivlsomt have interessen rettet mod blomsterbedet ved terrassen. Myrerne vil helt sikkert være at finde på havens menukort.

Og i ventetiden spekulerer Inger og Thorvald på, om genetableringen af Sundby Sø snart vil blive til noget. Planen for genskabelsen er snart 20 år gammel. "Hullet" ligger meget tæt på deres hus. Og samler der sig en sjat vand i hullet, er der også fugle, som søger til det. Foreløbig har en elledning, en gasledning og ikke mindst en landmand med ringe lyst til at afgive jord til projektet lagt en bremse på projektet. Men hvem ved - måske til næste år!

Efterskrift: Har du haft en sjov, interessant eller spændende oplevelse med fugle – så kontakt mig!
ELJ

Af Ole Lilleør

Hjemmelavede mejseboller

Nu er vinteren over os, og mange af os er vel i fuld gang med at fodre fuglene i haven. De klassiske mejseboller i de grønne net kan købes alle vegne, og er givetvis på menuen mange steder. Men faktisk er det ganske enkelt at lave bollerne selv – vel at mærke i bedre kvalitet og uden tvivlsomme konserveringsmidler. Det er en oplagt og hyggelig aktivitet sammen med børn eller børnebørn, og fuglene kvitterer med rig aktivitet omkring de hjemmelavede mejseboller.

Fuglene har i vinterkulden brug for meget 'brændstof', så fedt i en eller anden form skal være grundingrediensen

i gode mejseboller. Oksetalg hævdes ofte at være bedst (kan købes hos slagteren), og blev også foretrukket af fuglene i en test, som jeg udførte forrige vinter. Talgen kræver dog lidt ekstraarbejde, da den først skal afsmeltes. For også at hærde den, så bollerne hænger bedre sammen, skal den smeltes af to omgange. Smelt den i en gryde over lav varme, lad den afkøle godt, smelt den så igen, og afkøl igen. Inden den i anden omgang er helt afkølet, kan man tilsætte andre ingredienser (fuglefrø etc.). Den lette løsning er dog at købe en pakke usaltet svinefedt eller fed margarine. Blot er det vigtigt, at det fedt man anvender, er usaltet.

*Kærnebider.
Foto: Iver Søndergård*

Foto: Iver Søndergård.
Dompap.

Fedtet kan serveres rent, men bollerne bliver kun bedre, hvis der også tilsættes lidt godt. Solsikkefrø, hampefrø, hakkede jordnødder og vildfugleblanding er gode sager. Bemærk, at de billige vildfugleblandinger indeholder mange hvedekerner, som kun de færreste fugle gider spise. En del af fedtet kan med succes erstattes med usaltet jordnøddesmør. Man kan også tilsætte rosiner eller anden tørret frugt, der især vil glæde droslerne. Lidt knust æggeskal giver fuglene et kalktilskud.

For at binde ingredienserne sammen tilsættes mel eller havregryn. I USA bruger man meget at tilsætte majs mel, de fabriksfremstillede herhjemme indeholder hvedemel. Jeg har eksperimenteret en smule med begge meltyper, men har ikke umiddelbart fundet en forskel i fuglenes valg. Majs mel af god kvalitet indeholder mere fedt end hvedemel, men hvad det angår, er havregryn endnu bedre. Havregryn suger dog meget fedt, så der skal ikke tilsættes så meget af det. Bliver bollerne for tørre og faste, vil fuglene ikke have

dem. De hjemmelavede mejseboller er blødere end de fabriksfremstillede, hvor der er meget bindemiddel (mel) i. Men det er kun en fordel for fuglene, for så er bollerne ikke hårde, når kulden er værst.

Oles succesopskrift:

250 g svinefedt,
125 g usaltet jordnøddesmør,
125 g majs mel,
50 g havregryn,
125 g hakkede jordnødder,
50 g solsikkefrø,
125 g frøblanding ,
50 g hakkede rosiner.

En simplere udgave:

500 g fedtstof,
100 g havregryn,
150 g frøblanding/solsikke/hamp,
100 g hakkede jordnødder,
50 g rosiner.

God fornøjelse!

Af Søren Ulrich Thomsen

Gæssenes veje er uransagelige!

Landvindinger i gåsegang.

Dette er en bearbejdet version af en artikel, som tidligere har været bragt i DOF-Nordjyllands blad Riden.

I de seneste år er der sket en eksplosiv vækst af gæs i Himmerland. Ens barnelærdom var, at gæs brugte de samme rasteplasser hvert år, og kun dem. Men sandheden er lidt anderledes. Inden for gæs er der et fænomen, der bliver kaldt pionerfugle. Gåsepionerer er fugle, der tager ud og finder andre rasteplasser med god føde og fred. Det resulterer i, at man pludselig kan se masser af gæs på et sted, hvor man ikke før så gæs. Det er ikke en ulempe for de fugle, der er pionerer. De får lige så mange unger som dem, der bruger deres sædvanlige rasteplasser. Denne pionervirksomhed kan skyldes at deres fortrukne rasteplasser er ved at nå eller har nået grænsen for hvad, de kan bære. Så det er nødvendigt for artens videre vækst at komme væk fra de normale områder. Måske er der også kommet forstyrrelser, så de ikke kan få ro til at spise. Så udtrykket "dum som en gås"! - hmm. Det er mest positive ting, der er at sige om gæssene i Himmerland. Bestandene stiger. De tager nye rasteplasser og ynglesteder i brug. Dog er der 2 bestande af gæs, som det ikke går så godt. Dette gælder for den svenske Skovsædgås, der kun yngler i Sverige og i den nordlige del af Norge, og for Lysbuget Knortegås, der kan ses rastende i Himmerland.

I denne artikel er områder uden for Himmerland taget med, hvis der er en udveksling af gæs mellem Himmerland og disse områder, eksempelvis hvis Sædgæs, der raster ved Tjele, også ses i Lille Vildmose. Artiklen beskæftiger sig kun med de almindeligt rastende og ynglende arter, der er i Himmerland. Gæssenes antal er ikke Vestkysten og Vejlerne værdige, men lidt har også ret.

Østkysten af Himmerland

Der sker et stort træk af gæs langs østkysten; Mørk- og Lysbugede Knortegæs. De lysbugede trækker fra Mariager Fjord og nordpå op langs østkysten af Vendsyssel, hvor der stadig er ålegræs. Men trækket over Himmerland er ikke særlig kendt.

Lille Vildmose

Mosen er en af de vigtigste vinter-rastepladser for Sædgæs i Himmerland. Her ses op til 1200 stk. Sædgæssene forsvinder fra Lille Vildmose-området, når der er hård frost. Bestanden kan da ses ved Tjele. Sædgæssenes antal i Vildmosen kulminerer i sidste del af februar med et antal mellem 600 og 1200. Bestanden i Vildmosen er stabil,

og repræsenterer formentlig skandinaviske fugle, men det ved man ikke med sikkerhed.

I de seneste år er der begyndt at yngle Grågæs i Portlandmosen og ved Tofte Sø, begge steder i Ll. Vildmose.

I slutningen af halvfjerdserne og begyndelsen af firserne var der en lille flok Blisgæs, sommetider op til 10 blandt Sædgæssene hvert eneste år, men det er der ikke mere, hvorfor?

Mariager Fjord

Det er ikke et sted, man hører så meget om, men jeg kunne da finde lidt. I milde vintre kan der raste op til 2000 Lysbugede Knortegæs i den sidste tredjedel af fjorden mod munden, der har international betydning for arten. Her kan hele bestanden stå. Lysbugede Knortegæs ankommer i slutningen af september og forsvinder i marts.

Tjele

Lige et smut udenfor Himmerland. Tjele er taget med, fordi det ligger tæt på Himmerland og er vigtig for Sædgæssene ved Lille Vildmose. Jeg regnede med, at der skulle skrives en nekrolog over Sædgæssene ved Tjele Langsø.

Sædgæs på stubmark. Foto graf.???

HJEJLEN

Men sådan skulle det heldigvis ikke gå. I midten af januar i år (2004), var der her ca. 500-600 stk., som er den bestand, der er i Himmerland. De stod på markerne i Onsild Ådal, og samtidig var der igen en bestand i Lille Vildmose. I gamle dage rastede der ca. 1200 Sædgæs på markerne lige øst for Tjele Gods, men den tid er forbi. Man kan ikke forstå, at der stadig er jagt på dem. En bestand af hvad som helst, der består af under 10.000 individer burde efter min mening jagtfredes. Kun nord for Limfjorden har Sædgåsen hidtil været jagtfredet. Sædgåsen er nu også blevet fredet på dens himmerlandske rastlokaliteter. Dette gælder fra og med 2004. Hvis jagten andre steder udrykker denne bestand, varer det mange år, før der kommer andre gæs til området, hvis der overhovedet gør det.

Bestanden som huserer ved Tjele, er der ikke meget tjek på. De må være et andet sted, når de ikke er i Vildmosen eller ved Tjele. Måske er der nogle rasteplasser, som man ikke kender til. Det kunne være Skals Ådal. Store flokke er set i Onsild-området, og i Nørreådalene ved Viborg bliver der også set mængder af Sædgås. Måske er det her de boltrer sig, når vi ikke ved hvor de gemmer sig. Rygterne siger, at Sædgæssene går til overnatning ved Glenstrup Sø. Det har jeg ikke kunnet få bekræftet.

Jeg mener, at det er ugunstigt vejr med kulde, der får Sædgæssene i Vildmosen til at søge til markerne ved Tjele, hvor der måske er mildere. Sædgåsebestanden ved Tjele er ikke en selvstændig bestand, som nogen har troet.

Truslerne ved Tjele er blevet mindre

efter at skydebanen er blevet lukket. Den var i vestenden af Tjele Langsø, og det var også her i den ende af søen, gæssene rastede. Det, som naturen og naturinteresserede ikke kunne gøre, gjorde en vildfarende riffelkugle, der ramte campingpladsen. Så var det nat med skydebanden, og gæssene kunne få ro til at raste på søen.

Nordkysten af Himmerland: Nibe

De Kortnæbbede Gæs begyndte at ankomme til Nibe i 1998 med nogle få fugle. Nu kan der nogle få dage stå op til 5000-8000 stk. Kortnæbbede Gæs ud af en bestand på 40.000. Altså ca. 1/8 af bestanden kan raste ved Nibe. Det må siges at være en vigtig rasteplass for de Kortnæbbede Gæs, og Himmerlands vigtigste rasteplass for arten til dato.

For Lysbuget Knortegås mistede Nibe-området sin vigtighed i 2001. Da forsvandt ålegræsset og dermed også de store flokke. Grunden til, at de Lysbugede Knortegæs flyttede, er at deres yndlingsføde, ålegræs, er forsvundet. Men så sent som de seneste par år ses en tendens til, at de Lysbugede Knortegæs er begyndt at græsse på land af engens planter. I 1930'erne kom der til Nibe-området Knortegæs som sorte skyer hele dagen, har vildtkonsulent Iver Høst fået fortalt.

Der yngler 15 par Grågæs på en af holmene i Nibe Bredning.

Vestkysten af Himmerland: Risgårde

Her yngler Grågæs, og det har der gjort i de sidste ca. 10 år

Våsen, et engområde mellem Gedsted og Gl. Ullits.

Her er der en tendens til, at der kommer flere rastende gæs. Især Canada-gæs og Grågæs. For bare 10 år siden var det sjældent at se en gås her. Den 15/2 2004 sås en flok Kortnæbbede Gæs på 38 og en på 46 stk. overflyvende. De kom sydfra. I 2004 er det 5. vinter, der har været en lille gruppe på 12-15 Canadagæs i den nordlige ende af Lovns Bredning og på engene mellem Gedsted og Gl. Ullits.

Hjarbæk Fjord

Fra 1967 til 1993 blev der talt fugle i Hjarbæk Fjord af DMU. Her blev Grå-gåsen set i et antal af 1-25 fugle, når der var mange fugle, hyppigst uden for vinterperioden. I år med milde vintre kunne den træffes året rundt. Den eneste gang, der er set mere end 25 fugle, var således i januar 1969, hvor der blev talt 42 individer. Efter en positiv udvikling i begyndelsen af 1970'erne, hvor der kunne tælles 10-15 fugle, har arten optrådt mere uregelmæssigt frem til midt i 1980'erne. Fra midt i 1980'erne og til i dag er antallet af rastende Grågæs stadig stigende. En enkelt obs. skal lige nævnes: 2002 ses 1200 Grågæs ved Hjarbæk Fjord ved Simested Ås udløb.

Canadagæs er begyndt at raste i stigende antal både ved Lynderup Gård og ved engene ved Låstrup. Ved Lynderup Gård yngler der nogle få Grågæs, antal ukendt.

Trusler og Forstyrrelser

De Lysbugede Knortegæs forsvinder - som ovenfor nævnt - fra Nibe området, fordi ålegræsset forsvinder. Det er ikke kun forurening og iltsvind, men også muslingeskabning, der fjerner ålegræsset, og når ålegræsset er ved at komme tilbage, så kommer muslingefiskerne og ødelægger det hele igen, og igen og igen, og så kan man begynde forfra. I grådighedens og profittens hellige navn.

Den største trussel mod Lysbuget Knortegås er ikke i Danmark, men på deres ynglepladser på Svalbard: isbjørnen. Den kan rydde et stort område for æg og unger. Man kunne tænke sig, at der blev en lille jagt på den, eller at man gør som i Canada, hvor man bedøver og fjerner de bjørne, som kommer til byerne. Redningen for den Lysbugede Knortegås på Svalbard ligger i jagt på eller fjernelse af fjeldræv og isbjørn i de områder, hvor Knortegæsene yngler. Jeg skrev til WWF Norge om redningen af Lysbuget Knortegås på Svalbard. Generalsekretær Rasmus Hansson udtalte, at det kunne og ville WWF Norge ikke gøre noget ved, da problemerne er naturlige. *(DOF er ej heller tilhænger af, at man regulerer en naturligt forekommende art til fordel for en anden.*

Red.)

Der er mange jægere, der ikke forstår, hvorfor der ikke er jagttid på Mørkbuget Knortegås. Det skyldes, at Mørk- og Lysbugede Knortegæs blander sig i visse områder, og at bestanden af Lysbugede Knortegås, der raster i Danmark, hører til en af de mindste gåsebestande i Europa, ja, endda i hele verden. Bestanden er mindre end 10.000 stk. Ja nogle steder kan man endda læse, at bestanden er under 4.000. Jeg vil gerne se den jæger, der kan se forskel på de to arter i skumringen.

Vi har en lille bestand af Sædgæs i den nordlige del af Danmark. Det er i Thy og Himmerland. Denne bestand adskiller sig ved at være fra et andet sted end dem, som passerer Østdanmark for at yngle i Abisko-området i Svensk Lapland.

Bestanden består af mellem 1000 og 1500 gæs. Men man ved det ikke helt bestemt. Man har heller ikke helt tjek på hvor bestanden raster, og om bestanden, der er i Thy, eksempelvis blander sig med dem, der opholder sig i Himmerland.

En kort konklusion

Hvor mange Grågæs yngler i Himmerland? Har muslingefiskere indflydelse på bestanden af Lysbugede Knortegæs, fordi de fjerner alt det som gæssene lever af? Efter min mening ja, men er det rigtigt?

Man kender hver en lille plet, hvor Kortnæbbede Gæs raster, fra Belgien til Svalbard. Bestanden er på ca. 30.000-40.000. Men man ved ikke ret meget om Skovsædgæssene i Nordjylland. Bestanden er på 1000-1500 stk., der måske er en verdensbestand. Mærkeligt, at man ikke ved ret meget

om bestande, der næsten kun raster i Danmark. Ja, man kan næsten sige, at de kun raster i Nordjylland, både hvad angår Sædgæs og Lysbugede Knortegæs, bortset fra nogle enkelte rastepladser i England.

Der er gåsebestande man ved en masse om, og andre man ikke ved så meget om. Men det er helt sikkert, at man ikke ved ret meget om gæs i Himmerland.

Gåsestatus for Himmerland, Tjele og omegn:

Sædgås. Stabil på 600-1200 stk.

Kortnæbbet Gås. Stigende. 1/8 del af bestanden kan stå nogle få dage ved Nibe.

Grågås. Som rastende fugl stigende, som ynglefugl stigende. Yngler i selv små moser.

Canadagås. De bliver set flere og flere, stigende.

Lysbuget Knortegås. Ser ud til at være ret stabil i antal, dog stor nedgang ved Nibe.

Jeg har ikke kunnet lave denne artikel uden at tale med følgende mennesker, som jeg hermed ønsker at takke: Carsten Svejstrup Sørensen, Egon Mogensen, Hans Christophersen, Frits Rost, Jan Køster, Jan Skriver, Jesper Madsen, Jørgen Peter Kjeldsen, Niels Cleemann, Thorkild Lund, Stefan Pihl og Søren Andersen.

Referencer:

Ettrup, H. (1994): Udviklingen i fuglebestandene i Hjarbæk Fjord 1967-1993 i relation til miljøforhold og ændret slusedrift. 92 sider. Faglig rapport fra DMU, nr. 112.
NOK-rapporter 2000-2003.

Pressemeddelelse: Ny udgave af

”Jægerens skadelige dyr”

”Det ville ikke være for meget forlangt af en stat, at den skulle have råd til at undtage enkelte strækninger fra dyrkning, at lade visse skove, moser, søer, holme osv. ubenyttede, eller ikke benytte dem anderledes, end at et fyldigt planteliv og dyreliv kunne trives.”

Dette krav rejste biologen, mag.scient. Oluf Winge, allerede i 1886 i sin bog ”Jægerens skadelige dyr”. Bogen skrev han i sorg over at se en forening stiftet, der som en af sine fornemste opgaver havde ”udryddelse af for vildtet skadelige dyr”. Dens navn var Dansk Jagtforening.

Oluf Winge havde i en årrække fulgt jagtsportens udvikling, og hans værste anelser var ved at gå i opfyldelse. Den nystiftede Dansk Jagtforening uddelte skydepræmier for en lang række dyr og fugle – de figurerede på den såkaldte ”proskriptionsliste” over fjender af vildtet, man ønskede udryddet. De danske jægere, især skytterne på de store godser, arbejdede så ivrigt med bøsse, saks, fælder og gift, at en række af vore stateligste fugle (Havørn, Rød Glente, Stor Hornugle, Skarv, Fiskeørn, Rørhøg, Rørdrum) blev udryddet eller så godt som udryddet, mens andre var i stærk tilbagegang i første halvdel af det 20. århundrede. F.eks. blev den sidste danske Havørn skudt af en energisk skytte i 1919, og der skulle gå to menneskealdre, før den store rovfugl atter vendte tilbage som dansk ynglefugl i 1995. Også et pattedyr som odderen udryddede jægeme i det meste af Danmark i den periode.

I bogen diskuterer Oluf Winge en række af centrale problemstillinger, der har gyldighed den dag i dag. Er det rimeligt at dræbe dyr og fugle blot for fornøjelsens skyld? Kan rovdyr udrydde andre dyr – og hvorfor nytter det ikke at forfølge de fleste rovdyr? Hvad skal man forstå ved ”skadedyr”? Hvorfor kommer der ikke flere sangfugle, når man udrydder alle høgene – og hvorfor kommer der flere mus, når man skyder ugler og Musvåger bort? Allerede dengang var der store problemer med ”fauna-forfalskninger”, når entreprenante personer flyttede rundt på dyrearterne uden større omtanke. Og endelig slog Winge til lyd for oprettelse af ”naturreservater”, hvor landets natur kunne bevares nogenlunde intakt.

Bogens argumenter er tidløse. Det gælder ikke mindst den moralske diskussion om det uacceptable i at slå dyr og fugle ihjel for fornøjelsens skyld. Det er en moderne diskussion, som får påtrængende aktualitet i disse år, hvor især de store selskabsjagter på godserne vinder frem. Her skyder man for ”sportens skyld” og uden at kere sig om det nedlagte vildt; det er mere til besvær end til nytte.

Sammen med zoologen Carl Wesenberg-Lunds bog ”Bondelandets Fauna” fra 1927 udgør ”Jægerens skadelige dyr” ryggraden i den faglige ballast, som det 20. århundredes naturfredningsfolk og engagerede samfundsborgere har anvendt til at dæmme op for den skånselsløse ødelæggelse af fauna og landskab. Uden disse to bøger ville Danmarks natur i dag være endnu mere forarmet end tilfældet er.

112 sider. Pris: 80 kr. inkl. moms. Købes i boghandlen, Naturbutikken eller bestilles direkte fra forlaget: <http://www.baeredygtighed.dk>.

Gravøl.dk på nettet!

-eller hvad har øl med fugle at gøre?

En gruppe tidligere observatører på Vejlernes Feltstation stiftede i maj 2004 Vejlernes Gravølsselskab.

Gravølsselskabet er stiftet i en konstruktiv protest mod den skandaløse lukning af feltstation i december 2003, kort tid efter af man havde fejret 25 års jubilæum.

Gravølsselskab vil blive nedlagt, når Vejlernes Feltstation genopstår.

I mellemtiden er det selskabets mål at dulme smerten for tidligere observatører og fremme livskvaliteten for fugle og folk omkring Vejlerne. Det sker bl.a. igennem vores hjemmeside:

<http://www.gravøl.dk/>

<http://www.gravol.dk/>

(sidstnævnte for browsere uden æøå-understøttelse).

-hvor kredsen af gamle observatører udveksler nyheder om fugle og øl (samt andre relevante emner). Siden er ikke helt færdig endnu, men man kan bl.a. klikke ind på et fotogalleri, som efterhånden som det udbygges skal blive til en fotografisk dokumentation af de 25 år med Vejlernes Feltstation.

Vi byder hermed alle besøgende på gravøl.dk velkomne. Hold ganerne fugtige og kikkerterne klare!

på selskabets vegne, *Jørgen Peter Kjeldsen*

Vejlernes feltstation i ruiner, efteråret 2004. Det er næsten symbolsk! Foto: Albert Schmidt

BYGHOLM CAMPING

Ved Fuglereservatet Vejlerne

Midt i naturen mellem hav og fjord

Veludstyrede hytter og værelser

Hestevognskørsel og Ridelejr

Svimmingpool - Restaurant

Festlokaler til 120 pers.

ÅBEN HELE ÅRET

BYGHOLMVEJ 27, ØSLØS, 7742 VESLØS - TLF. 97993139

Email. bygholm@1031.inord.dk - Fax. 97993802

Konservatoren i Aalestrup:

- Trofæmontering
- Udstopning af fugle og pattedyr
- Restaurering af præparater
- Udlejning og salg
- Garvning af skind

JANE OG VAGN REITZ

- aut. zoologisk konservator fa. -
Nørrehedevej 33. 9620 Aalestrup
Telefon og fax 98 64 18 91

Af Henning Pedersen

Åbent brev til bestyrelsen i DOF Viborg Amt

(Fremsendt pr. e-mail 12.november 2004)

I HJEJLEN 3/2004 var et forventet og meget forudsigeligt svar på mit indlæg i samme nummer med titlen 'Et uredeligt referat'. Det er ikke bare en 'kommunikationsbrist' når bestyrelsen accepterer, at referenten bevidst udelod vigtige detaljer fra en generalforsamling. Svaret fra de tre underskrivere giver mig anledning til dette brev til bestyrelsen i DOF-Viborg Amt.

Finder bestyrelsen det virkelig i overensstemmelse med god redaktionel opførsel, at redaktøren fortsat bruger HJEJLEN som sin helt private platform i sit vedvarende forsøg på at dæmonisere min person? På generalforsamlingen opfordrede jeg bestyrelsen at indskærpe redaktøren om hans kompetencer i forhold til HJEJLEN, bestyrelsen og medlemmerne. Den samtale synes ikke at have fundet sted!

Jeg finder det fuldstændig uacceptabelt, at medlemmerne i DOF fortsat skal finde sig i redaktørens misbrug af medlemsbladet! Jeg hentyder naturligvis til redaktørens lille notits på side 4 'Den vrede mand' – fristelsen var simpelthen for stor! Formålet er naturligvis at bringe mig i miskredit overfor de øvrige medlemmer. Men det er måske det redaktøren i sin klumme kalder for 'DOF's... folkelige kommunikation med medlemmerne'?

Denne meget nærtagende og selvcentrerede redaktør vil slet ikke acceptere, at der er gjort indsigelser mod et manipuleret referat. Og straks bliver

det meget fornærmet udlagt som 'personlige beskyldninger' og han slynger om sig med ord og begreber som 'martyrium' o.s.v.

Et sted i notatet skriver han 'og lige så længe har HP haft andre holdninger og stort set været på tværs af alt og alle, mv.'. Hvad rager mit medlemskab af DOF egentlig redaktøren??

Men hvad er det så jeg har 'været imod' i alle de år?? Jeg er et faktum, at jeg helt og holdent har bakket op om DOF's formålsparagraf siden 1956! På alle de generalforsamlinger jeg har været på siden, har jeg stemt FOR samtlige valg og genvalg til bestyrelsen og jeg har stemt FOR samtlige forslag! Men den eneste gang jeg har protesteret, det var på den forgangne generalforsamling, hvor jeg var imod redaktørens valg som referent, hvilket jo viste sig særdeles velbegrundet. Det var imod redaktøren som referent, men er det mod 'alt og alle'?

Fredningsmæssigt er der heller ikke noget at komme efter. Tværtimod!! Jeg skal kort nedenfor nævne nogle tilfælde hvor jeg har været IMOD holdningen hos DOF-Viborg Amt, men hvor bestyrelsen og især redaktøren (med de mange kasketter!) har været komplet ligeglade med overgrebene på naturen/fuglene, vel især fordi netop jeg bragte forholdene på banen!

Jeg var og er f.eks. imod nedskydning af totalfredede ravne, imod oppløjning af rasteplass for vadefugle,

imod nedpløjning af koloni af Hættmåger med levende unger, imod ødelæggelse af ynglelokalitet for Tinksmed mm. Ovenstående er naturligvis dokumentérbart!!

Af en eller anden grund har bestyrelsen og redaktøren det meget svært med den frie debat, men det er jo ikke noget nyt. Så snart et medlem søger at rejse en problemstilling, er reaktionen ganske forudsigelig med fornærmede miner, råben op om injurier, Jihad og hellig krig, martyrium, hårde vendinger, nægtelse af behandling af forslag, ubesvarede breve, o.s.v.

Medlemmerne kan jo blot læse tidligere numre af HJEJLEN – holdningen går som en rød tråd gennem alt. Man siger et, men gør noget andet og vé det medlem der siger folk på bjerget imod! Tror bestyrelsen og redaktøren virkelig, at medlemmerne fortsat finder sig i sådanne tilstande? Tror I virkelig det går upåagtet hen udenfor Viborg Amt? Hvorfor mon DOF-Viborg Amt har ry som den suverænt dårligst fungerende lokalafdeling i landet?

For mig at se er det hele egentlig meget enkelt. Uanset hvilket medlem der bringer et overgreb på en lokalitet eller en fuglebestand på banen bør DOF ubetinget gribe ind og gøre noget ved sagen! Hvad har man ellers et fredningsudvalg til??

Uanset hvilket medlem der bringer et forslag op på en generalforsamling, så skal forslaget selvfølgelig bringes til behandling - uden trakasserier! Så må alle tilstedeværende argumentere for og/eller imod. Forslaget må så efterfølgende stå sin prøve ved afstemningen og vedtages eller forkastes. Så enkelt er medlemsdemokrati virkelig!

Og uanset hvilket medlem der henvender sig til bestyrelsen, skriftligt eller mundtligt, så skal vedkommende naturligvis have et svar! Og uanset hvilket medlem der ønsker at bidrage til lokalbladet med en artikel, så skal den optages uden forsøg på smagsdommeri! Det er ikke altid tilfældet!

For at nogen ikke skal få noget galt i halsen: jeg blev foreslået som ny redaktør. Det mest anstændige ville jo blot have været at kontakte mig og sige 'tak, for forslaget, men vi har en anden løsning'. Det ville have været fint med mig. I stedet gør I det til et personspørgsmål.

Den nuværende redaktør har endda tidligere drevet sin aversion så vidt, at han også bedriver ren og skær historieforfalskning! Læs HJEJLEN 1998/2 'Kroniken om de første 25 år', afsnittet Lokalafdelingens bestyrelsesmedlemmer 1973-1998. Hvorfor mon lige netop undertegnede er udeladt af oversigten? Af HJEJLEN 1987/1 fremgår det jo tydeligt, at jeg var i bestyrelsen dengang, men jeg skal for nærværende skåne medlemmerne, den nuværende redaktør og formand for detaljerne om, HVORFOR jeg hurtigt forlod bestyrelsen dengang! Derimod har redaktøren aldrig været i bestyrelsen, men han forsømmer ikke at gøre opmærksom på både sin familie og sig selv under afsnittet. Har dét noget med bestyrelsen i DOF-Viborg Amt at gøre?

I HJEJLEN 1993/1 kan man i formandens (PWB) beretning bl.a. læse: '...det er vigtigt at vi alle står sammen omkring arbejdet for naturen og fuglene, og ikke begynder at kaste med smuds eller endog sten efter hinanden'. Er bare varm luft og fraser det hele???

HJEJLEN

Læs også indlægget på side 6 i samme nummer. Måske er tiden løbet fra både HJEJLEN og redaktøren s stil?

Jeg synes, at bestyrelsen nu meget nøje bør overveje, hvad den ønsker af medlemmerne og fremtiden: Samarbejde omkring fuglesagen med DOF's medlemmer eller vil (iflg. redaktøren, mindst halvdelen af) bestyrelsen og især redaktøren selv, fortsat kaste med smuds og sten??

Med venlig hilsen *Henning Pedersen*

Svar fra DOF-Viborg Amt:

Bestyrelsen for DOF-Viborg Amt har ikke yderligere kommentarer til Henning Pedersens læserbreve, idet vi betragter emnet som uddebatteret.

På bestyrelsens vegne
Per W. Buchwald, formand

Turreferat:

AGERØ, 9. oktober 2004.

11 deltagere mødte frem til denne tur, der blev rig på oplevelser. Som planlagt gik vi ud over engen på Agerø og ud til Holmene. Vejret var særdeles fint med klart solskin og vindstille. Dette vejr efterfulgte en periode med megen vind fra vest og nordvest, der indtil dagen før havde ført til højvande. Vandstanden var dog stadig så høj, at det ikke var muligt uden at få vand i støvlerne at nå ud til Stenklippene. Så vi holdt os tørfode de, bortset fra at der altid er et par turdeltagere, som falder på de bløde og våde steder og derved får buksevand m.m. Vi så ingen ræve, men det var ganske klart, at de havde været på spil forår og sommer, for vi så flere sommerrævegrave på Holmene. Og det har utvivlsomt gjort ynglesuccesen blandt jordrugende fugle meget begrænset.

Mindst 56 Lysbugede Knortegæs var vendt tilbage fra det høje nord. Ifølge den udlagte protokol var der allerede den 21. september set Lysbugede Knortegæs fra observationsskjulet. Grågæs var der stadig

mange af i området; 52 gæs lod sig se på Agerø, men i kikkerten kunne vi nord for Agerø på Mors-siden se yderligere ca. 800 Grågæs. Bjerglærkerne snød os ikke. Spørgsmålet er blot, hvor mange der var, for de vimse de omkring os næsten al den tid, vi var der. Største enkeltflok var på 32 fugle. Hertil kom nogle andre, så vi med sikkerhed kan sige, at der var mindst 50 fugle. Et godt skøn over antallet kan være mellem 50 og 100 Bjerglærker. Og det er vist ikke så ringe. Af andre typiske fugle for stedet var 5 Strandhjejler, 250 Alm. Rylere og sikkert mange flere, hvis vi var kommet ud på Stenklippene. Mindst 1500 Pibeænder. St. Regnsøve 13, Fiskehejre 15, Toppet Skallesluger 25, Skarv 100, Gravand 25, Gråand >100, Spidsand 2, Vibe 50, Hvidklire 3, Hættmåge ca. 150, Stormmåge ca. 150, Svartbag 10, Rødben, Knopsvane 4, Strandskade 7. Hertil Hvid Vipstjert, 5 Sanglærker, og 20 Landsvaler.

Det blev en rigtig fin tur og vejr- og fuglemæssigt set den bedste af de 4 gange, turene i oktober måned i de sidste år er gået ud over engene.

Eyvind Lyngsø Jakobsen

Konservatoren i Aalestrup:

- Trofæmontering
- Udstopning af fugle og pattedyr
- Restaurering af præparater
- Udlejning og salg
- Garvning af skind

JANE OG VAGN REITZ

- aut. zoologisk konservator fa. -
Nørrehedevej 33. 9620 Aalestrup
Telefon og fax 98 64 18 91

Gode kort på hånden ...

Visa Electron, Visa/dankort og MasterCard giver dig sikkerhed for, at du altid har valuta, når du er ude at rejse. Du kan fx betale med kortet i forretninger, på restauranter og hoteller samt hæve kontanter i pengeautomater over hele verden.

Læs mere på www.nordea.dk om, hvilke kort der er de rigtige for dig, eller spørg i en af vores filialer. Så får du gode kort på hånden.

Nordea

Af Martin Kviesgaard

Sløruglen - en succes-historie fra Thy og Mors

Foto: Klaus Dichmann

Denne overskrift blev brugt i en pressemeddelelse som DOF og BFN (Biologisk Forening for Nordvestjylland) sendte ud før foredraget med slørugleeksperten Klaus Dichmann den 25. oktober.

At det var en succes-historie på to måneder, viste mødet allerede før det var startet, for der dukkede ikke færre end **104** tilhørere op. Imponerende, og dejligt at se, at der er interesse for ugle og vores "sag".

Tilbage til foredraget. Klaus viste i løbet af fem kvarter lysbilleder fra projekt Slørugle. Billeder fra starten i Sønderjylland i 1997, hvor kun 25 yngle-

par dengang var kendte, og billeder fra de mange succesfulde par i hele Jylland. På kun 7 år har Klaus' ihærdige indsats betydet en voldsom fremgang i Sønderjylland. Klaus har nærmest egenhændigt sat kasser op, så der nu i 2004 er 75 ynglepar i Sønderjyllands Amt. Men også længere nordpå er der begyndt at ske en spredning af uglerne, og det lader til, at det primært er manglen på egnede redesteder, der er den væsentligste begrænsning for uglerne i disse år. I 2003 var bestanden på landsplan oppe på 214 par.

I Viborg Amt er der de seneste år startet en sløruglegruppe, som er tilknyttet DOF's DATSY-projekt, hvor Klaus er

ansvarlig. I Viborg Amt er det engagerede Stinne Aastrup, der er koordinator. Med særdeles ihærdige folk i Hans Ole Christensen i Snedsted, Andrea Bech Jensen i Karby og ringmærkerne Henrik Vang Christensen og Else Marie Kragh Nielsen er succesen ikke udeblevet. Igennem de seneste år er der bl.a. i Thy og på sydvestmors opsat kasser, og i 2003 ynglede der 7 par i amtet. I 2004 er bestanden nærmest eksploderet til minimum 24 par, der i alt har fået mindst 84 unger på vingerne. Det er da en succes-historie!

Klaus havde masser af ugler med... på dias forstås. Ugler med bytte, flyvende og fodrende unger og masser af billeder fra gårdene i Sønderjylland. Der var rig mulighed for at se facetterne i uglens liv omkring redestedet.

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg misunder Klaus' store arbejde. I hvert fald synes jeg ikke kasserne så særlig indbydende ud, når ungerne skulle ringmærkes. Det var knapt nødvendigt for Klaus at fortælle, at sådan en kasse er

temmelig ildelugtende, ja nærmest ammoniak-dampende. Billederne sagde det hele.

Efter en kaffepause var spørgelysten stor blandt de mange fremmødte: "Hvor gamle bliver uglerne?", "Hvad dør de af?", "Har de fjender..?", "Kan man se forskel på han og hun?" ... og mange flere.

Foredraget blev i øvrigt holdt i sydthy midt i Sløruglens kerneområde, i Limfjordscentret i Doverodde. For undertegnede var det opløftende at arbejde sammen med Knud-Allan Knudsen og de andre ihærdige folk fra BFN. Det var i det hele taget en aften, der kunne give lyst til yderligere samarbejde med BFN. Stor tak til Klaus, men ikke mindst til de mange ildsjæle i BFN/DOF, der har betydet at denne aften var mulig. Ikke kun fordi de hjalp til med arrangementet, men jeg tør godt sige, at det er jeres fortjeneste, at Sløruglerne nu er tilbage i Viborg Amt og med den største fremgang i hele landet i 2004.

På <http://www.tytoalba.dk> kan du se mere om Sløruglerne, yngleresultater i amterne, Projekt Slørugle og meget mere.

Hvis du vil have råd og vejledning om ugler og uglekasser, kan du også kontakte amtskoordinator i DATSY-projektet Stinne Aastrup på 86672777 eller på skak@email.dk.

Slørugle-projektet er i 2004 og 2005 støttet af Viborg Amt, der har sponsoreret fremstilling af 50 redekasser, hvoraf over halvdelen på nuværende tidspunkt er sat op.

I Viborg Amt fordeler yngleparrene sig i 2004 med Thy 14 par/50 unger, Mors 7 par/27 unger og området nord for Viborg 3 par/7 unger.

DATSY-projekt: DOF's Arbejdsgruppe for Truede og Sjældne Ynglefugle er et projekt etableret i 1998. Projektet skal overvåge Danmarks sjældne ynglefugle frem til 2008.

Turreferat:

TANGE SØ, 17. november 2004.

Beklageligvis havde jeg bestilt turen til lørdag og havde skrevet det på min kalender hjemme, og har desværre ikke set, at det var annonceret til søndag. Det er jeg ked af, og det husker jeg fremover at gøre. Ganske vist ringede turdelegerne til mig om søndagen, da de stod og ventede på mig, men jeg havde været til fest hele natten og havde ingen bil hjemme. Jeg ved, der var en lokalkendt fugleinteresseret blandt de 10 fremmødte, som kender ruten, og jeg håber de nød det gode vejr og fik set nogle fugle alligevel.

Ja, jeg stod ganske rigtig alene om lørdagen og undrede mig over, at ingen deltager mødte op på denne smukke efterårsdag. Men jeg gik turen alligevel, hvis nogen kom senere!

Dagen startede med ca. 40 Silkehaler på den anden side af golfbanen, aktive i de høje træer. På broen før Tange jog en Isfugl over i søen. På P-pladsen ved Tangeværket vrimlede det med Dompapper i træerne, et par enkelte Kærnebidere, Blåmejsler, Musvitter og Sumpmejsler samt 6 Vindrosler. Ca. 100 Sjaggere rastede højrostede i træerne ved transformatorerne.

Der var ikke mindre end 3 Vandstære ved iltningsanlægget. I de store elletræer var en stor flok Grønsiskener, jeg vil anslå 150. Lige da jeg kom til søen, lå 6 Store Skallesluger, som dog hurtigt dykkede udad. En pæn flok Hvinænder, Troidænder, Taffelænder, Blishøns, Gråænder, og Skarv sås på søen samt en enkelt Knopsvane.

Annie Pedersen

Kommende ture:

AGGER TANGE, søndag den 2. januar.

Mødested: P-pladsen ved kiosken kl. 09:00.

Turleder: Per Buchwald (tlf. 86671638).

På Agger Tange om vinteren ser man et varieret udvalg af overvintrende vade-fugle, og der er flere rovfugle at se, bl.a. Blå Kærhøg og Fjeldvåge. Der er mulighed for flere gåsearter, Lysbugede Knortegæs m. fl. Dykænder ses både i lagunerne, i Krik Vig og i havet. Af småfuglene ses der ofte flokke af Snespurv, Bjergirisk og Bjerglærke. Er vi heldige er der mulighed for Mosehornugle. Husk at det kan være koldt på tangen i januar måned!

NØRREÅDALEN, lørdag den 12. februar.

Mødested: Sønder Mølle kl. 10:00.

Turleder: Ole Kristjansen (tlf. 86671646).

I forbindelse med generelforsamlingen (se side 5) afholdes der en tur i Nørreådalene med mulighed for Vandstær, Isfugl, og med lidt held Bjergvipstjert og andre spændende vintergæster.

HJARBÆK FJORD, søn. den 14. marts.

Mødested: Kvols Vig kl. 8:00.

Turleder: Robin Milner (tlf. 86675086). Fjorden huser stadigvæk mange dykænder i senvinteren/det tidlige forår. Der ses store forekomster af Hvinand, og der er stor mulighed for alle tre skalleslugerarter. Rovfuglene ses altid ved fjorden, og har vi heldet med os, ser vi en af kærhøgearterne. Gæs og gulnæbbede svaner kan ses på engene i nærheden. Er vejret lunt vil der også være mange småfugle i luften.

VEJLERNE, søndag den 20. marts.

Mødested: Fugleskjulet på Bygholmdæmningen kl. 08:00.

Turleder: Ole Kristjansen (tlf. 86671646).

Der vil på dette tidspunkt være enorme mængder ænder i Vejlerne og mulighed for Havørn og Vandrefalk. Stor Kobbersnepe, Klyde og Rørhøg vil være ankommet og med lidt held den første Skestork.

Jeg ved, hvad du taler om.

vestjysk BANK

La' os ta' os af din økonomi
 - så kan du bedre koncentrere dig om det du har lyst til
 - ornitologi måske.

- vestjyske værdier
 St. Sct. Peder Stræde 4 • Viborg • 87 27 38 00
www.vestjyskbank.dk

Martin Kviesgaard
 mbk@vestjyskbank.dk

Flytninger/adresseændringer:

Det er vigtigt, at du meddeler HJEJLENS redaktion om ændringer i dine adresseforhold, hvis du flytter. Benyt postvæsenet portofrie flyttepostkort og skriv til:

HJEJLEN v/ELJ,
 Østervænget 27,
 8800 Viborg,

eller ring 8667 1646
 eller send en e-mail: eyvihak@worldonline.dk

Stof til HJEJLEN:

- Tekster sendes til redaktøren eller layouteren (adresser i kolofonen på side 2).
- Tekster modtages helst i elektronisk format. Tekstdokumenter bedes *ikke* formateret i tekstbehandlingsprogram (f.eks. Word), men sendes i ren tekstformat .txt.
- Illustrationer og billeder sendes til layouteren, og disse modtages i både analog (papir, negativer og positiver) samt elektronisk/digitalt format.

Deadline:

Bladet udsendes 3-4 gange om året. Deadline for næste nummer er 15. februar 2005.

ISSN 0903-9694

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: Hjejlen v/ELJ,
Østervænget 27,
8800 Viborg

WWW.
NATURBUTIKKEN
- overskuddet går til fuglesagen .DK

JULEGAVER

Køb dine julegaver i Naturbutikken fx: en termokande, en rygsæk, et par uldsokker, en kikkert eller et foderbræt - med andre ord, alt til den fugle- og naturinteresserede.

Vores priser er konkurrencedygtige, og ydermere giver vi medlemmer af DOF 15% rabat på en række udvalgte varegrupper.

I Naturbutikken får du alt til den fugleinteresserede til konkurrencedygtige priser. Du får også kyndig vejledning af vores erfarne medarbejdere, så gaven rammer plet. En gave købt i Naturbutikken er også en gave til naturen, da Naturbutikken's overskud går til fuglesagen.

På gensyn i Naturbutikken!

NATURBUTIKKEN • VESTERBROGADE 138A • 1620 KØBENHAVN V • TLF: 33 31 85 63

